

School en wijk in de praktijk

Voortgezet onderwijs en jeugdhulp in Utrecht

[Stedelijk vo-team jeugd en gezin >](#)

[Voortgezet onderwijs en jeugdhulp in Utrecht: hoe werkt het? >](#)

[Succesfactoren onderwijs en jeugdhulp in Utrecht >](#)

[Gemeente: “Door onderwijs en zorg goed in elkaar te vlechten, kunnen we kinderen sneller helpen.” >](#)

[Jeugdhulp: “Ik hoor en zie wat er leeft op deze school en kan dat vertalen naar het buurtteam.” >](#)

[Onderwijs: “De mentor is bij ons de spil.” >](#)

[Ouder: “Goede samenwerking kan alleen als je open bent tegen elkaar en naar elkaar luistert.” >](#)

Voortgezet onderwijs en jeugdhulp in Utrecht

In 2011 besloten de Utrechtse schoolbesturen en de wethouders jeugd en onderwijs om samen op te trekken in de voorbereiding op passend onderwijs en de transitie van de jeugdhulp. Dit leidde tot een slimme organisatie van hulp en ondersteuning in en om de school. Iedere school in het voortgezet (speciaal) onderwijs heeft een vast kernteam van vier professionals die de school en de leerlingen ondersteunen. Voor het voortgezet onderwijs is een stedelijk vo-team jeugd en gezin ingericht, dat naast de wijkgerichte buurtteams jeugd en gezin opereert.

Vier perspectieven

De zogeheten ‘kernpartneraanpak’ wordt in zowel Utrecht als Stichtse Vecht uitgevoerd. In deze brochure beschrijven we alleen de praktijk in Utrecht, waar naast de kernteams op de scholen ook een stedelijk vo-team jeugd en gezin is opgezet. We bekijken de Utrechtse aanpak vanuit vier perspectieven: gemeente, onderwijs, jeugdhulp en ouders. We schetsen de situatie in de praktijk van vandaag, benoemen succesfactoren en beschrijven elementen waaraan nog hard wordt gewerkt. Als voorbeeld belichten we onder andere de dagelijkse praktijk op één specifieke school: het Trajectum College in de wijk Overvecht.

Kernteams

Alle scholen voor voortgezet (speciaal) onderwijs in Utrecht hebben een kernteam, bestaande uit een leerplichtambtenaar, een jeugdverpleegkundige of jeugdarts, een gezinswerker van het stedelijk vo-team en een begeleider passend onderwijs van het samenwerkingsverband. Als team zijn de vier kernpartners dekkend in hun expertise en werken ze generalistisch, maar wel ieder binnen zijn of haar eigen professionele domein.

Stedelijk vo-team jeugd en gezin

Het stedelijk vo-team jeugd en gezin opereert naast de buurtteams jeugd en gezin en valt onder dezelfde buurtteamorganisatie. Het team hanteert de principes en werkwijze van de buurtteams, maar werkt vanuit de school in plaats van de wijk. Het team biedt hoogwaardige generalistische basiszorg en bundelt verschillende expertises. Hierdoor kan het stedelijk vo-team zoveel mogelijk vragen van gezinnen op de scholen zelf oppakken en hoeft het minder door te verwijzen naar aanvullende zorg.

Contact voor meer informatie

Harriët Smit

Programmaleider passend onderwijs samenwerkingsverband Sterk VO

h.smit@sterkvo.nl

088 0117400

[Stedelijk vo-team jeugd en gezin](#)

[Voortgezet onderwijs en jeugdhulp in Utrecht: hoe werkt het? >](#)

[Succesfactoren onderwijs en jeugdhulp in Utrecht >](#)

[Gemeente: “Door onderwijs en zorg goed in elkaar te vlechten, kunnen we kinderen sneller helpen.” >](#)

[Jeugdhulp: “Ik hoor en zie wat er leeft op deze school en kan dat vertalen naar het buurtteam.” >](#)

[Onderwijs: “De mentor is bij ons de spil.” >](#)

[Ouder: “Goede samenwerking kan alleen als je open bent tegen elkaar en naar elkaar luistert.” >](#)

Voortgezet onderwijs en jeugdhulp in Utrecht: hoe werkt het?

Achtergrond

De samenwerking tussen de gemeenten en het voortgezet onderwijs gaat in deze regio een flink aantal jaren terug. In 2011 besloten de schoolbesturen in het voortgezet onderwijs en de wethouders jeugd en onderwijs om samen op te trekken in de voorbereiding op de invoering van passend onderwijs en de transitie van de jeugdhulp. Sterk VO, het samenwerkingsverband voor het voortgezet onderwijs, was een van de drie ‘pioniers’ van het passend onderwijs. Het begon een jaar eerder met passend onderwijs dan de landelijke invoering.

Gezamenlijke visie

De samenwerking tussen het onderwijs en de gemeenten is gebaseerd op een gezamenlijke visie en gedeelde uitgangspunten, die onder andere zijn vastgelegd in het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband en de beleidsplannen-jeugd van de gemeente. Rode draad is het ‘schoolloopbaandenken’: ervoor zorgen dat iedere jongere zijn schoolloopbaan zo goed mogelijk kan doorlopen en daarbij passende ondersteuning krijgt als dat nodig is. Kern van deze ondersteuning is een sterke basis op school. De school en haar kernpartners investeren samen in een goed werkende ondersteuningsstructuur op school. Hiermee worden de basisvaardigheden van goed onderwijs versterkt, evenals de gewenste ondersteuning op maat. En krijgen zo veel mogelijk leerlingen de ondersteuning die zij nodig hebben.

Kernpartners

Belangrijk onderdeel van de ondersteuning op school zijn de kernteams. Alle scholen voor voortgezet en voortgezet speciaal onderwijs in Utrecht hebben een kernteam, bestaande uit:

- leerplichtambtenaar
- jeugdverpleegkundige of jeugdarts
- gezinswerker van het stedelijk vo-team jeugd en gezin
- begeleider passend onderwijs van het samenwerkingsverband

Deze vier kernpartners vertegenwoordigen de leefgebieden die cruciaal zijn in de ontwikkeling van kinderen tot jongvolwassenen: onderwijsdeelname, gezondheid, psychosociale ontwikkeling en schoolloopbaanontwikkeling. Als team zijn de vier kernpartners dekkend in hun expertise en werken ze generalistisch, maar wel ieder binnen zijn of haar eigen professionele domein. Belangrijk doel van deze ondersteuningsstructuur is dat het kernteam zoveel mogelijk hulpvragen zelf oppakt.

De kernpartners hebben een tweeledige opdracht: de school versterken in de basisvaardigheden van goed onderwijs en ondersteuning op maat (collectieve opdracht) en hulp bieden aan jongeren (en gezinnen) waar nodig (individuele opdracht). Het kernteam is verbonden met de interne ondersteuningsstructuur

op de scholen, waar de zorgcoördinator (of een teamleider) vaak de verbinding vormt met de kernpartners. Voor de kernpartners is de school een belangrijke ‘vindplaats’. Zij zijn dus regelmatig op vaste momenten aanwezig, afhankelijk van de vragen of problemen die op de school spelen. Ze zijn gemakkelijk benaderbaar. Zowel voor leerlingen en hun ouders als voor leraren en mentoren. Belangrijk element van de samenwerking tussen school en kernpartners is het werkenderwijs leren met elkaar. Doorlopend wordt casuïstiek gebruikt om gezamenlijk te evalueren wat goed gaat en beter kan. Hierdoor kunnen bijvoorbeeld signalen van jongeren eerder herkend en aangepakt worden, waardoor in sommige gevallen individuele begeleiding voorkomen wordt.

Stedelijk vo-team jeugd en gezin

In de gemeente Utrecht zijn achttien ‘buurtteams jeugd en gezin’: teams van generalistische professionals die wijkgericht werken. Het samenwerkingsverband Sterk VO, vanaf het begin betrokken bij de inrichting van de jeugdhulp, pleitte al snel voor een andere werkwijze voor middelbare scholen. Hiervoor waren twee redenen: het wijkoverstijgende karakter van het voortgezet onderwijs zou betekenen dat middelbare scholen met veel verschillende buurtteams zouden moeten werken, wat een extra administratieve belasting kan betekenen. Daarnaast is het voor het voortgezet onderwijs belangrijk om samen te werken

“De vier kernpartners vertegenwoordigen de leefgebieden die cruciaal zijn in de ontwikkeling van kinderen tot jongvolwassenen: onderwijsdeelname, gezondheid, psychosociale ontwikkeling en schoolloopbaanontwikkeling.”

met een team dat aansluit bij de specifieke behoeften en de leefwereld van opgroeiende jongeren. Om deze redenen is ervoor gekozen een ‘stedelijk vo-team jeugd en gezin’ in te richten, naast de al bestaande buurtteams. Dit team hanteert de principes en werkwijze van de buurtteams, maar werkt vanuit de school in plaats van de wijk. Het team biedt hoogwaardige generalistische basiszorg en heeft onder andere expertise op het gebied van schoolmaatschappelijk werk, geestelijke gezondheidszorg, jongeren met een licht verstandelijke beperking, verslaving, culturele diversiteit en ambulante gezinsbegeleiding. Hierdoor neemt het stedelijk vo-team – evenals de buurtteams jeugd en gezin – een aanzienlijk deel van de hulpvragen op zich. Als aanvullende zorg nodig is, neemt de gezinswerker contact op met een specialistische zorgaanbieder, voor consultatie of verwijzing. De gezinswerker is gemandateerd om een verwijzing te doen. Als er aanvullende zorg bij komt, blijft het vo-team betrokken bij de jongere en/of het gezin.

Vóór de inrichting van het stedelijk vo-team was het schoolmaatschappelijk werk een belangrijke partner voor het voortgezet onderwijs. Met de komst van het stedelijk vo-team is de functie van schoolmaatschappelijk werk opgegaan in de generalistisch werkende teams. De schoolmaatschappelijk werker ‘nieuwe stijl’ is nu een gezinswerker van het stedelijk vo-team. Hij of zij

ondersteunt jongeren op school en de school zelf, en biedt hulp aan gezinnen. Afhankelijk van de vraag van de jongere wordt gezocht naar oplossingen op de school of in de thuissituatie.

Elke middelbare school heeft binnen het kernteam één vaste gezinswerker van het stedelijk vo-team jeugd en gezin binnen handbereik. Het uitgangspunt is dat die werker zoveel mogelijk de casuïstiek van die school oppakt. Soms is er een hulpvraag van een jongere bij wie thuis al een buurtteam jeugd en gezin betrokken is. In dat geval kijken beide gezinswerkers wie welke vraag het beste kan oppakken. De buurtteams en de vo-scholen hebben afspraken gemaakt over wie welke casus oppakt. Komt een signaal of aanmelding binnen bij een buurtteam, dan biedt dat team de generalistische basiszorg aan het gezin. Komt het signaal binnen op een middelbare school, dan wordt de leerling aangemeld bij het vo-team en biedt het stedelijke vo-team de generalistische basiszorg aan het gezin. Zo werken de buurtteams en het stedelijke vo-team op dezelfde manier en vanuit dezelfde visie, maar is het beginpunt van de hulp verschillend. Het is dus niet de bedoeling dat het vo-team als een brug gaat functioneren tussen de school en de buurtteams. Buurtteams die in een gezin betrokken zijn, moeten zelf het contact zoeken met de school en goed zicht hebben op de wijze waarop de school kan bijdragen aan het bereiken van gezinsdoelen.

Het stedelijk vo-team jeugd en gezin en de buurtteams jeugd en gezin zijn samengesteld uit gezinswerkers van de organisatie Lokalis, die hiervoor één subsidie krijgt van de gemeente. Hierin zit ook een bedrag van de besturen van de scholen in het voortgezet onderwijs. Het stedelijk vo-team neemt de zorg van leerlingen op zich, en de eventuele hulp in het gezin, ongeacht waar de leerling woont. Dit kunnen dus ook leerlingen zijn die wel in Utrecht op school zitten, maar in een andere gemeente wonen. Het kan voorkomen dat er zoveel zorg in en om het gezin nodig is dat de lokale jeugdhulp in de woongemeente dit beter voor haar rekening kan nemen. Samen met het gezin legt de gezinswerker dan contact met jeugdhulp in de betreffende gemeente.

Vertaling visie in model met drie lagen

De gezamenlijke visie van onderwijs en gemeente op de zorg en ondersteuning in en om de school heeft zich vertaald in een model met drie lagen (zie illustratie):

1. een sterke basis van goed onderwijs en gewoon opvoeden op school, in het gezin en in de wijk.
2. steun waar nodig, aangeboden samen met de kernpartners.
3. specialistische ondersteuning en aanvullende zorg vanuit speciale voorzieningen als het moet.

Voortgezet onderwijs en jeugdhulp in Utrecht: hoe werkt het?

Stedelijk vo-team jeugd en gezin >

Succesfactoren onderwijs en jeugdhulp in Utrecht >

Gemeente: “Door onderwijs en zorg goed in elkaar te vlechten, kunnen we kinderen sneller helpen.” >

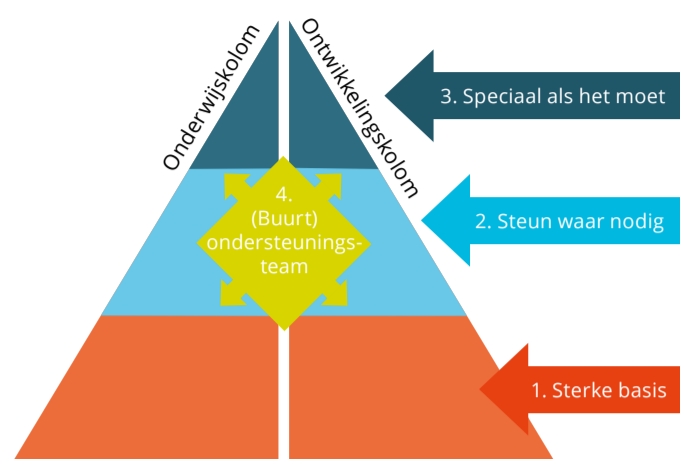
Jeugdhulp: “Ik hoor en zie wat er leeft op deze school en kan dat vertalen naar het buurtteam.” >

Onderwijs: “De mentor is bij ons de spil.” >

Ouder: “Goede samenwerking kan alleen als je open bent tegen elkaar en naar elkaar luistert.” >

De aansluiting tussen het onderwijs en de jeugdhulp vindt plaats op alle drie niveaus. De vaste ondersteuningsstructuur op school wordt versterkt door de samenwerking met de kernpartners.

Extra ondersteuning en begeleiding worden geboden samen met de kernpartners. En aanvullende ondersteuning en zorg worden daarbij op maat bepaald.

Sterke basis

Een sterke basis op school betekent goed onderwijs en een goed functionerende ondersteuningsstructuur. De docenten, mentoren, teamleiders, schoolleiders en interne ondersteuners (zoals zorgcoördinatoren en loopbaancoördinatoren) spelen hierin de belangrijkste rol. Samen vormen zij de verbinding tussen leerling, ouders en schoolteam. De interne ondersteuners hebben een rol bij hulpvragen van leerlingen en docenten die de les overstijgen en gericht zijn op de schoolloopbaan van

de leerling. In 2012 heeft het samenwerkingsverband een standaard ontwikkeld voor de basisondersteuning op iedere middelbare school. De kernpartners ondersteunen bij het versterken van de basis op school (collectieve opdracht).

Steun waar nodig

Naast deze collectieve opdracht hebben de kernpartners een individuele opdracht: het bieden van hulp aan jongeren en gezinnen. Als er hulp nodig is voor een leerling of zijn gezin, bespreekt de school dat met de leerling en zijn ouders en introduceert dan een van de kernpartners. Bij gezinsproblematiek is dit de kernpartner in het vo-team en die zal de hulp bieden aan het gezin. Uitgangspunt hierbij is dat ondersteuning wordt geboden op die plek waar de duurzame oplossing ligt. Tegelijkertijd wordt zo veel mogelijk samenhang gezocht tussen het ontwikkelingsperspectief (OPP) van de jongere en het gezinsplan thuis.

Speciaal als het moet

In sommige gevallen is er meer ondersteuning of hulp nodig dan de school of de kernpartners kunnen bieden, of is andersoortige (specifieke) expertise nodig. Toegang tot het speciaal onderwijs loopt altijd via het samenwerkingsverband. Eventuele toegang tot aanvullende zorg gebeurt altijd via het stedelijk vo-team (of een buurtteam jeugd en gezin); de medewerker van het vo-team heeft een toegang- en verwijzfunctie voor aanvullende hulp. Ook heeft het vo-team korte lijnen en nauwe samenwerking met de SAVE-teams (gebiedsgerichte teams voor jeugdbescherming).

Evaluatie en verbeterpunten

Jaarlijks evalueert het samenwerkingsverband Sterk VO de kernpartneraanpak samen met alle scholen en kernpartners

op effectiviteit en verbeterpunten. In het algemeen loopt de kernpartneraanpak op alle scholen goed; school en kernpartners hebben onderling korte lijnen en treffen elkaar op school en in het kernpartneroverleg. Samen wordt zoveel mogelijk handelings- en actiegericht gewerkt aan de schoolloopbanen van leerlingen en – aan de hand van het schoolondersteuningsplan – aan het versterken van de ondersteuningsstructuur op school. De kernpartners helpen de school door de verbinding te leggen met de aanvullende zorg, zodat de school zich meer kan richten op het geven van onderwijs. Alle kernpartners kennen de visie, die met alle kernpartners is geactualiseerd. Alle scholen en kernpartners proberen om te werken volgens het principe van één kind, één gezin, één plan. Hierin zijn verbeteringen zichtbaar, maar echt integraal werken blijft een aandachtspunt in de samenwerking van de school en de kernpartners. Op alle scholen is een vaste structuur voor intern overleg en voor overleg met de kernpartners. Op alle scholen wordt ten minste jaarlijks een evaluatie met de kernpartners gehouden.

Belangrijke ontwikkelpunten in de kernpartneraanpak blijven het planmatig werken op alle niveaus, de actiegerichtheid van het kernteam en de doorontwikkeling van het stedelijk vo-team in Utrecht in relatie tot de kernteams van de vo-scholen. Om de ondersteuning aan scholen verder te verbeteren moet blijvend aandacht worden besteed aan de kennis en vaardigheden van de begeleiders passend onderwijs en de andere kernpartners, aan de daadkracht van het kernteam en aan het vergroten van de kennis over elkaars 'wereld'. Daarbij kunnen de kernpartners nog meer bijdragen aan het signaleren en adresseren van trends en vraagstukken op school.

Succesfactoren onderwijs en jeugdhulp in Utrecht

De Utrechtse aanpak voor de verbinding van jeugdhulp en onderwijs is een resultaat van de specifieke context, historie en kenmerken van deze regio en de mensen die hierin samenwerken. Hij is daarmee als geheel niet direct overdraagbaar naar andere regio's. Wel kunnen we uit de ervaringen in Utrecht een aantal succesfactoren en werkzame elementen halen, die ter inspiratie kunnen dienen voor andere regio's.

Uit de gesprekken met betrokkenen komen de volgende elementen naar voren:

- Er is een gezamenlijke visie op de ondersteuning en hulp in en om de school. Vanaf het begin hebben het onderwijs en de gemeenten hier samen aan gewerkt, en de visie wordt doorlopend aangescherpt in de praktijk door alle betrokken partijen.
- Met de kernpartners zijn alle leefgebieden die cruciaal zijn voor de ontwikkeling van jongeren vertegenwoordigd op de middelbare scholen. Per casus kan de school snel en gemakkelijk een beroep doen op de expertise van deze professionals.
- Door de kernpartneraanpak kan de school zich richten op haar primaire taak: het bieden van onderwijs en onderwijsgerelateerde ondersteuning aan jongeren.
- Door hun structurele betrokkenheid hebben de kernpartners goed zicht op de behoeften van de school en dragen zij op maat bij aan het versterken van de basis op school.
- Door hun aanwezigheid op school is de ondersteuning van de kernpartners laagdrempelig, voor zowel jongeren en ouders als leraren en mentoren (school als vindplaats).
- De gezinswerkers in het stedelijk vo-team hebben goed oog voor het gezin én de school en beschikken over specifieke expertise in het ondersteunen van jongeren in deze leeftijdscategorie.
- Door de nauwe en structurele samenwerking tussen de school en de kernpartners kunnen de kernpartners goed de constructieve rol van 'kritische vriend' vervullen.

Succesfactoren onderwijs en jeugdhulp in Utrecht

[Stedelijk vo-team jeugd en gezin >](#)

[Voortgezet onderwijs en jeugdhulp in Utrecht: hoe werkt het? >](#)

[Gemeente: "Door onderwijs en zorg goed in elkaar te vlechten, kunnen we kinderen sneller helpen." >](#)

[Jeugdhulp: "Ik hoor en zie wat er leeft op deze school en kan dat vertalen naar het buurtteam." >](#)

[Onderwijs: "De mentor is bij ons de spil." >](#)

[Ouder: "Goede samenwerking kan alleen als je open bent tegen elkaar en naar elkaar luistert." >](#)

Perspectief van een gemeente

Manon Moonen is senior beleidsmedewerker onderwijs.

Visie

“School en thuis vormen één wereld”, benadrukt Wytse de Jong. “Onderwijs en jeugdhulp delen daarom de visie dat we kijken naar alles rondom het kind.” De nauwe betrokkenheid van het samenwerkingsverband voortgezet onderwijs bij de visievorming merkt Manon Moonen in de praktijk. “Daar wordt de visie sterk uitgedragen. Een groter plaatje helpt om te begrijpen waarom we dit doen.”

Laagdrempelig en snel

Voor de gemeente is het belangrijk dat de jeugdhulp dicht bij de middelbare scholen is georganiseerd, vertelt Moonen. “Voor ouders zijn scholen laagdrempelig, en ook voor jongeren is het fijn om via de school hulp aangeboden te krijgen. Daarbij heb je met de kernpartners een breed beeld over wat er met een kind aan de hand kan zijn. Door onderwijs en zorg goed in elkaar te vlechten, worden kinderen sneller geholpen.”

In de buurt

De keuze voor een stedelijk vo-team naast de buurtteams past goed in de wijkgerichte aanpak. “Die aanpak zit niet in de vorm van de buurtteams, maar in wat de gezinswerkers doen”, zegt De Jong. “De vorm van een buurtteam werkt niet goed in het voortgezet onderwijs. De meerderheid van de gezinnen woont immers niet in de buurt van de middelbare school.” Dit betekent wel dat er een goede afstemming moet zijn tussen de gezinswerkers van het vo-team en hun collega’s in de buurtteams. Beide beleidsmedewerkers zien dat dit meestal goed verloopt. Wel blijft het belangrijk dat het onderwijs goed op het netvlies van de buurtteams blijft, maar Wytse de Jong is optimistisch hierover. “Juist omdat de gezinswerkers vanuit het buurtteam contacten hebben met basisscholen zijn ze zich erg bewust van het belang van een goede samenwerking met het onderwijs.”

Sterke basis

De kernpartners spelen een belangrijke rol bij het versterken van de basis-

Wytse de Jong is senior beleidsmedewerker jeugd bij de gemeente Utrecht.

Bas Smal is leerplichtambtenaar bij de gemeente Utrecht.

“Het is fijn om de andere kernpartners en mentoren te zien en te kennen.”

Aanwezig op school

Bas Smal is een van de ongeveer 25 leerplichtambtenaren van de gemeente Utrecht. Als kernpartner is hij onder andere verbonden aan het Trajectum College. Naast het handhaven van de Leerplichtwet ondersteunt Smal de school als ‘kritische vriend’. Bijvoorbeeld als hij wordt gevraagd een spijbelende leerling te begeleiden. “Ik ga dan ook het gesprek aan met de leraar. Waarom is die leerling er nooit? Heb je de ouders al gesproken? Heeft hij broertjes of zusjes, en komen die wel naar school?” Smal is regelmatig aanwezig op de school. “Ik vind het fijn om de andere kernpartners en de mentoren te zien en te kennen. We bespreken dan leerlingen, of bijvoorbeeld het beleid van de school. En ik wil docenten de mogelijkheid bieden om mij aan te spreken.” Leraren en mentoren ondersteunen is zo een belangrijk onderdeel van zijn werk, omdat die uiteindelijk meer voor leerlingen kunnen betekenen. “Mijn betrokkenheid is altijd kortstondig. Uiteindelijk zijn wij slechts een passant, en is de school vier of vijf jaar betrokken bij de leerling.”

Binnen een week een gesprek

De samenwerking met de andere kernpartners is voor Smal nodig om goed zijn werk te kunnen doen. “We hebben met mensen te maken. Als een jongere verzuimt, kan dat wel honderd redenen hebben. Ik inventariseer dus eerst wat er aan de hand is.” Zo had Smal onlangs een gesprek met een veelvuldig spijbelende puber en zijn vader. In het gesprek bleek dat de ouders in een scheiding zitten; tegelijkertijd voelt de jongen zich niet meer welkom op zijn school. Smal stelde voor om een gesprek op school te organiseren, samen met twee kernpartners: de begeleider passend onderwijs en de gezinswerker uit het vo-team. “Zij kunnen meedenken over wat passend onderwijs voor

ondersteuning op de scholen. “We hebben dit niet heel strak omschreven, er is ruimte voor maatwerk”, zegt Moonen. “Een intern begeleider of schoolleider kan een buurtteam consulteren. Of een gezinswerker geeft voorlichting aan een groep leraren.” Ze is niet bang dat de kernpartners te laagdrempelig worden. “Soms wil een school snel doorverwijzen naar het buurtteam. Maar dan voeren ze bijvoorbeeld een gesprek met ouders met z’n drieën. Zo worden ook leraren hierin meer bedreven.” De ondersteuning van de kernpartners gebeurt vooral op casusniveau, en minder op het niveau van de school als geheel, zegt De Jong. “Je moet dan een constructief, maar kritisch gesprek met elkaar voeren. Dat is nog geen natuurlijke rol voor de partners en de school.”

Bemoeien

De gemeente wil deze samenwerking stimuleren, vertelt De Jong. “We hebben voorgesteld dat scholen en kernpartners aan het begin en het einde van het jaar een gesprek voeren over hoe ze de basis versterken.” Moonen ziet hier vooral een indirecte rol voor de gemeente. “Het is niet de bedoeling dat wij ons als gemeente bemoeien met wat een school doet. Met de uitvoeringsorganisatie van de buurtteams en het samenwerkingsverband hebben we goede partners. Zij voeren deze gesprekken met de scholen.”

Interne afstemming

Een nauwe samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp is ook noodzakelijk bij de totstandkoming van onderwijszorgarrangementen. Voor de gemeente is dit een belangrijk aandachtspunt. Zo wordt soms het buurtteam pas laat betrokken, terwijl dat wel de toegang tot de specialistische jeugdhulp vormt. Ook binnen de gemeente moeten teams elkaar goed weten te vinden, zegt Moonen. “Het leerlingenvoer valt onder de gemeente, maar doet wel een onafhankelijke toets. Afstemming is belangrijk en kan soms beter. Juist daarom zitten leerlingzaken, jeugd en onderwijs hier regelmatig bij elkaar.”

deze jongen is en welke hulp dit gezin thuis kan gebruiken. Binnen een week hadden we dit gesprek georganiseerd. Inmiddels krijgen ouders en jongere ondersteuning van het buurtteam en is de jongere overgestapt naar een andere school.”

Informatieuitwisseling

De leerplichtambtenaar wordt niet altijd geïnformeerd over de voortgang van eventuele hulpverlening in een gezin. Soms is dat echter wel waardevol, zegt Smal. “Als de ouders de inzet van een buurtteam weigeren en de jongere loopt nog steeds het risico een voortijdig schoolverlater te worden, dan hoor ik dat graag van het buurtteam. Of als ik na een proces-verbaal kan melden dat een buurtteam actief is in het gezin en dat het inmiddels goed gaat, dan kan de zaak geseponneerd worden of volgt alleen een waarschuwing.” Privacyregelgeving belemmert weleens deze informatieuitwisseling tussen school, hulpverlening en leerplicht. Maar ook binnen de gemeente zelf, vertelt Smal. “We werken voor dezelfde gemeente, maar ik heb geen gegevens over de status van een jongere bij bijvoorbeeld de afdeling Werk & Inkomen. Daar kunnen zij niets over zeggen.” Tegelijkertijd ziet Smal verbeteringen. “Leerplicht en leerlingenvoer werken samen in één team. En afgelopen jaar hebben we met het hele team ‘jongeren’ bekeken hoe we onze samenwerking kunnen verbeteren.”

Gezamenlijk belang

In het algemeen is Smal positief over de samenwerking tussen alle verschillende partijen op en rondom de school. “We hebben allemaal onze eigen pet op en behartigen onze eigen belangen. Tegelijkertijd staat het gezamenlijke belang centraal: het moet altijd gaan om de leerling. Hierdoor kunnen we sneller signaleren en eerder ingrijpen. Ik hoop dat dit uiteindelijk ertoe leidt dat minder jongeren voortijdig hun school verlaten.”

Gemeente: “Door onderwijs en zorg goed in elkaar te vlechten, kunnen we kinderen sneller helpen.”

Stedelijk vo-team jeugd en gezin >

Voortgezet onderwijs en jeugdhulp in Utrecht: hoe werkt het? >

Succesfactoren onderwijs en jeugdhulp in Utrecht >

Jeugdhulp: “Ik hoor en zie wat er leeft op deze school en kan dat vertalen naar het buurtteam.” >

Onderwijs: “De mentor is bij ons de spil.” >

Ouder: “Goede samenwerking kan alleen als je open bent tegen elkaar en naar elkaar luistert.” >

Perspectief van de jeugdhulp

Cynthia de Koning is jeugd-verpleegkundige en als kernpartner verbonden aan het Trajectum College.

In de school

Beide kernpartners zijn iedere week een dag(deel) aanwezig op het Trajectum College. “De consulten met de kinderen vinden hier op school plaats”, zegt Cynthia de Koning. “Ook voer ik hier verzuimgesprekken. En ik ondersteun de school, bijvoorbeeld door mee te denken over leerlingen over wie de school zorgen heeft.” Joke Brookman is vooral op school voor overleg met de andere kernpartners, maar ook om jongeren zelf te spreken. “Voordat ik dit werk deed, was ik ambulante gezinsbegeleider. Toen kwam ik de school moeilijk in. Nu merk ik dat ik makkelijker ingangen heb in de school en beter weet hoe het werkt. Dat kan ik ook beter vertalen naar de jongeren en hun ouders. Ik vind het belangrijk dat jongeren en ouders goed contact hebben met de school. Wanneer school signaleert dat er iets speelt met een jongere en/of het gezin, brengt school mij met hen in contact tijdens een gezamenlijk gesprek. Samen met de jongere en de ouders onderzoek ik dan of er ondersteuning vanuit het buurtteam nodig is.” Brookman ziet ook de meerwaarde van de specifieke expertise op het gebied van jongeren in het vo-team. “Jongeren hebben vaak geen duidelijke hulpvraag, en wij zijn gespecialiseerd in het ophalen van de vragen. Oké, je hebt zelf geen vraag, maar school heeft wel een zorg. Wat gaan we eraan doen?”

Mentoren

De aanwezigheid op school zorgt er ook voor dat beiden goed benaderbaar zijn voor docenten en mentoren, ziet Brookman. “Een aanmelding van een gezin bij het stedelijk vo-team gaat via de zorgbegeleiders en zorgcoördinator van de school. Maar daarna heb ik meestal rechtstreeks contact met een mentor of docent. We hebben korte lijnen doordat ik hier regelmatig ben.” In dit contact kan De Koning goed haar ervaring vanuit de jeugdgezondheidszorg overbrengen aan de school. “Realiseer je in welke wijk deze kinderen opgroeien, welke problemen ze hebben en hoe dit kan resulteren in bepaald gedrag. Ik merk dat de school daar goed naar luistert en er de voordelen van ziet. Hetzelfde geldt voor verzuim: een leerling vertelt dat die buikpijn heeft, maar waarom zijn er buikpijnklachten? In gesprekken met mentoren probeer ik dat over te brengen, zodat zij niet alleen naar de verzuimcijfers kijken maar ook naar het verhaal eromheen.”

Joke Brookman is gezinswerker in het stedelijk vo-team jeugd en gezin en ook verbonden aan het Trajectum College.

Ouders

Het werken vanuit de scholen heeft voor de jeugdgezondheidszorg een onverwacht nadeel, vertelt De Koning. “Wij hadden op ons wijkbureau regelmatig verzuimconsulten en consulten op indicatie, bijvoorbeeld een vervolgesprek bij overgewicht. De rol van de ouder is hierbij belangrijk. Maar nu ik op de scholen zit, komt die ouder vaak niet mee naar de school. De vanzelfsprekendheid die ouders hadden om naar het wijkgebouw te komen, is er niet op een paar scholen waar ik nu werk. Terwijl we hoopten dat de school laagdrempeliger zou zijn. Hoe dit precies komt, weet ik niet. We moeten hierin nog onze weg vinden.”

Buurtteam op school

Voor de school is Joke Brookman een snel benaderbare gezinswerker. Ook de gezinswerkers in de buurtteams onderhouden contacten met de school wanneer dit in het belang van een jongere is. In de praktijk werkt dat nog niet altijd, ziet Brookman. “Het is prettig dat ik goed bekend ben bij de school, zodat ik kan ondersteunen om een goede verbinding te maken. Bekendheid werkt om elkaar beter te vinden. En in de school is de bereidheid groter om een stapje extra te zetten als je elkaar kent.” Brookman ondersteunt haar collega-gezinswerkers hierbij. “Ik hoor en zie wat er leeft op deze school, en kan dat vertalen naar het buurtteam. Of ik krijg de vraag van collega’s hoe het werkt op het Trajectum en wie ze daar moeten hebben. Het is belangrijk dat signalen van school snel bespreekbaar worden gemaakt, zodat we met de jongere en de ouders kunnen kijken wat er nodig is voor een optimale ontwikkeling van de jongere.”

Terugkoppeling

De aanpak van een stedelijk vo-team naast de buurtteams is soms lastig voor de school en de andere kernpartners, zegt De Koning. “Omdat wij vanuit school opereren, is het soms handig om ook onze gezinswerker uit het kernteam er even bij te hebben. Maar als er al een gezinswerker van een buurtteam in het gezin zit, kan dat niet.” De jeugdgezondheidszorg is niet altijd op de hoogte als een buurtteam zijn ondersteuning in een gezin

beëindigt. Ook ouders vertellen dit niet altijd aan de school. “Buurtteams zijn niet verplicht om andere instanties te verwittigen als ze uit het gezin zijn. Maar daardoor hebben wij niet altijd overzicht meer. Ik hoef geen inhoudelijke terugkoppeling te krijgen, maar als wij een buurtteam hebben ingeschakeld vanuit een bepaalde zorg, is het fijn als ik weet dat het wordt afgesloten. Om die reden proberen wij als jeugdgezondheidszorg aanwezig te zijn bij het startgesprek en daar afspraken te maken over de terugkoppeling.” De Koning merkt in de praktijk dat het belangrijk is dat kernpartners betrokken zijn bij het startgesprek van de gezinswerker met een ouder of jongere. “Als kernpartner ben je dan sneller op de hoogte als de hulpverlening stopt of op een andere manier wordt doorgezet.” Soms wil de school of een van de andere kernpartners weten of er al een buurtteam actief is in het gezin. “De gemakkelijkste weg is om dat te vragen aan het gezin”, zegt Brookman. “Dat is soms lastig voor de school. Maar ik kan dat niet zomaar zien in het registratiesysteem van de buurtteams.”

Respect

Brookman beschouwt zichzelf ook in de praktijk als een ‘kritische vriend’ van de school. “Dat mogen we daadwerkelijk zijn. We hebben echt wel discussies. We zien elkaar wekelijks op een vast moment, en dat maakt dat we een sterke basis vormen. We kennen elkaars taken en weten hoe de ander werkt, waardoor we aansluitend op elkaar kunnen werken. En we evalueren regelmatig de kernpartneraanpak.” Ook De Koning is positief over de samenwerking op school. “In situaties met tegengestelde belangen is het belangrijk om het gezamenlijke doel voor ogen te houden. Op zo’n moment is cyclisch overleg belangrijk. We zoeken met elkaar naar de beste oplossing voor een kind. Zodat de school daarmee verder kan.”

“We zoeken met elkaar naar de beste oplossing voor een kind, zodat de school daarmee verder kan.”

Jeugdhulp: “Ik hoor en zie wat er leeft op deze school en kan dat vertalen naar het buurtteam.”

Stedelijk vo-team jeugd en gezin >

Voortgezet onderwijs en jeugdhulp in Utrecht: hoe werkt het? >

Succesfactoren onderwijs en jeugdhulp in Utrecht >

Gemeente: “Door onderwijs en zorg goed in elkaar te vlechten, kunnen we kinderen sneller helpen.” >

Onderwijs: “De mentor is bij ons de spil.” >

Ouder: “Goede samenwerking kan alleen als je open bent tegen elkaar en naar elkaar luistert.” >

Perspectief van het onderwijs

Hanny ter Braak is zorgcoördinator op het Trajectum College.

Sanne van As is op dezelfde school orthopedagoog.

Expertise in de school

Voor de school is de kernpartneraanpak belangrijk, legt Hanny ter Braak uit. “We hebben specifieke expertise de school in gehaald. De lijntjes zijn kort en je kan gemakkelijk aanschuiven bij een gesprek.” Niet alleen voor de school is dit prettig, maar ook voor ouders. “Als wij met ouders in gesprek zijn en er is iets aan de hand in de thuissituatie, kunnen wij op korte termijn het vo-team erbij halen. Het is fijn voor ouders dat de eerste kennismaking dan op school plaatsvindt.” Juist voor de doelgroep van het Trajectum College werkt deze aanpak, zegt Sanne van As. “Als jongeren werden doorverwezen naar de hulpverlening, kwamen ze vaak niet aan. De stap naar hulpverlening is voor deze jongeren groot.”

Verzuim

Ter Braak vindt het goed dat de kernpartners ook zorgbegeleiders, mentoren en docenten ondersteunen. “Bij verzuim onderzoekt de leerplichtambtenaar samen met de ouders en de mentor waar het verzuim vandaan komt en wat we daarvoor op school kunnen inzetten.” Ook andere kernpartners spelen hierin soms een rol, vertelt Van As. “Een aantal leerlingen had vorig jaar veel verzuim. Bij de start van het nieuwe schooljaar lieten sommigen dat meteen weer zien. Dan betrekken we in sommige gevallen snel de jeugdverpleegkundige erbij.”

Vaardige mentoren

“De mentor is bij ons de spil”, vertelt Ter Braak. “Dat vraagt specifieke vaardigheden.” Dit zien ze bijvoorbeeld terug bij het gebruik van het ontwikkelingsperspectief (OPP). Een mooi instrument, vindt Van As. “Je wordt gedwongen om breder te kijken dan alleen naar je eigen domein. Een mentor moet docent, intern begeleider en orthopedagoog in één zijn.” Mentoren ervaren het bijhouden van een OPP als taakverzwaring, en ervaren nog niet altijd wat het hen kan opleveren. Ter Braak begrijpt de aarzeling, maar is optimistisch. “We zijn bezig om de huidige formats zo aan te passen dat het voor mentoren eenvoudiger wordt om de ontwikkeling van hun leerlingen bij te houden. Analyseren doen ze samen met ons, dat hoeven mentoren niet alleen te doen. Gaandeweg worden ze daar steeds vaardiger in.”

Jongerenwerkers

Naast de samenwerking met de kernpartners is ook die met het jongerenwerk waardevol voor het Trajectum College. Vier jongerenwerkers zijn verbonden

aan de school en lopen er dagelijks rond, vertelt Ter Braak. “Zij komen bij ons met vragen of met signalen uit de wijk. En als wij bijvoorbeeld geen contact krijgen met ouders, dan kunnen zij daar een brug in vormen.” Toen de school zich onlangs zorgen maakte over een leerling uit een geïsoleerd gezin, deelde ze deze zorgen met een jongerenwerker. Die nodigde het meisje vervolgens uit voor de meidengroep. “We bespreken onderling wie wat kan doen voor deze leerling. Omdat de problematiek buiten de school zit, zijn de jongerenwerkers zo een belangrijke partner voor onze school.” Ook kan het jongerenwerk een schakel vormen met de hulpverlening, zegt Van As. “Jongerenwerkers zijn sterk als rolmodel, om jongeren te motiveren en om kansen te laten zien. Of om ze mee te nemen naar een hulpverlener.”

Buurtteams

Om ondersteuning op school en thuis goed op elkaar te laten aansluiten, is het belangrijk dat de school het weet als bijvoorbeeld een buurtteam actief is in een gezin. Maar dat is niet altijd het geval, zegt Ter Braak. “Als ouders dat in een gesprek met ons niet zeggen, komen wij dat niet te weten. Dan hebben we het mooi over één kind en één plan, maar gaat het wel mis.” Ter Braak is geneigd om in die gevallen de gezinswerker van het vo-team te vragen om even in het systeem te kijken. “Ik hoef geen inhoudelijke informatie, maar wil alleen weten of er hulpverlening betrokken en wie de hulpverlener is. Van daaruit kunnen wij weer verder. Maar die informatie mag zij niet geven.” Ook is het soms lastig voor de school dat een buurtteam niet aan de slag gaat als het gezin geen hulpvraag heeft. “Zij zeggen dan: de ouders hebben geen hulpvraag, dus wij trekken ons terug. Maar op school zijn soms de problemen alleen maar groter geworden.”

Kritische blik

Vóór de kernpartneraanpak had het Trajectum College een eigen schoolmaatschappelijk werker. Die wordt weleens gemist, zegt Ter Braak. “Als we vroeger een faalangstraining of sociaalvaardigheidstraining wilden, dan was die er zo. Die organisatie is nu omslachtiger geworden.” Desondanks is ze uiterst positief over de aanpak. “Samen met de kernpartners lossen we veel binnen de school op. Op hun domeinen zien zij wat er goed en minder goed gaat. Dat willen we horen, zodat we de ondersteuning op school kunnen verbeteren.” Ook Van As is tevreden met de kritische blik van de kernpartners. “Daardoor kunnen wij ons goed richten op het onderwijs. Dat is immers onze hoofdtaak.”

“Scholen staan steeds meer open voor samenwerking en collegiale consultatie.”

Gedeelde visie

Kern van het werk van Rita Portman is het versterken van de basis van de school en bijdragen aan een doorgaande schoolloopbaan voor de leerlingen. Een goede samenwerking tussen het onderwijs en de jeugdhulp is daarvoor belangrijk, bijvoorbeeld bij het afstemmen van de ondersteuning thuis en die op school. “We moeten niet langs elkaar heen werken, dus het is belangrijk om informatie te delen. Maar dat gaat echt alleen om informatie die voor de ander noodzakelijk is om te weten, en altijd met toestemming van de ouders en de leerling.” Portman ziet dat de visie op onderwijs en zorg, die vooral vanuit het samenwerkingsverband sterk wordt uitgedragen, steeds meer wordt gedeeld binnen de scholen en bij de andere kernpartners. “Ik merk dat er binnen alle geledingen discussies hierover worden gevoerd. Zo was er een paar jaar geleden de kritiek dat de jeugdgezondheidszorg niet voldoende aanwezig was op de scholen. Daarin zie je nu een grote verandering.”

Communicatie met buurtteam

De afstemming tussen school, de kernpartner in het stedelijk vo-team en de buurtteams is ook voor Portman een aandachtspunt. De samenwerking met een gezinswerker uit een buurtteam is niet vanzelfsprekend even goed als die met de gezinswerker uit het vo-team. “De communicatie met een buurtteam verloopt anders. Een gezinswerker uit een buurtteam weet vaak niet dat een school problemen ervaart met een kind.” Dit heeft ook te maken met de aanwezigheid van de gezinswerker uit het vo-team op de school. “Met haar kunnen we anoniem een casus bespreken. Maar ik kan niet tegen een buurtteamgezinswerker zeggen: ik heb een leerling uit Kanaleneiland, kom je even naar de school om deze casus anoniem te bespreken?”

Bezwaren

Portman hoort ook de bezwaren van scholen, bijvoorbeeld als het gaat om trainingen voor leerlingen, die voorheen door het schoolmaatschappelijk werk werden georganiseerd. “Die moeten in de basis van de school terecht komen.

Als dat niet binnen de eigen school lukt, dan kan een school aansluiten bij bijvoorbeeld een andere school. Of via het vo-team of de buurtteams. Het gaat niet meer op de oude manier, maar er is nog steeds veel mogelijk.” De weerstand onder leraren tegen het OPP is volgens Portman niet helemaal terecht. “Het is nog geen tiende deel van wat een school eerst moest aanleveren. Het OPP is dichterbij de werkvloer gekomen, zodat het meer inzicht geeft in wat er in de school gedaan is en wat er meer nodig is. Dit vraagt in de basis van de school wel scholing voor de mensen die hiermee aan de slag gaan.”

Gezamenlijke verantwoordelijkheid

Portman is enthousiast over de houding van scholen in de samenwerking. “Scholen waren erg naar binnen gekeerd, maar staan steeds meer open voor samenwerking en collegiale consultatie. Het wordt zelfs actief gevraagd: jij bent niet van school en van de waan van de dag, dus vertel ons wat je ziet. In het ondersteuningsplan van de school formuleren we gezamenlijke doelen en actiepunten. Dit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid.”

Onderwijs: “De mentor is bij ons de spil.”

Stedelijk vo-team jeugd en gezin >

Voortgezet onderwijs en jeugdhulp in Utrecht: hoe werkt het? >

Succesfactoren onderwijs en jeugdhulp in Utrecht >

Gemeente: “Door onderwijs en zorg goed in elkaar te vlechten, kunnen we kinderen sneller helpen.” >

Jeugdhulp: “Ik hoor en zie wat er leeft op deze school en kan dat vertalen naar het buurtteam.” >

Ouder: “Goede samenwerking kan alleen als je open bent tegen elkaar en naar elkaar luistert.” >

Perspectief van een ouder

Moeder van twee kinderen in het voortgezet onderwijs in Utrecht, met beiden een zorgarrangement op school. Tevens is zij lid van de ondersteuningsplanraad van samenwerkingsverband Sterk VO.

Klankbordgroep

“Het samenwerkingsverband Sterk VO heeft sinds 2013 een ondersteuningsplanraad (OPR), die bestaat uit ouders en docenten van de aangesloten scholen. Zij komen een paar keer per jaar bij elkaar om de voortgang van het ondersteuningsplan te bespreken, om mee te denken over thema’s rondom passend onderwijs, en om mee te bewaken of de doelen van het samenwerkingsverband worden gehaald. In de praktijk werkt het ook als een klankbordgroep en komen de verantwoordelijkheden van beide zijden goed aan de orde. Zo komen er soms dingen naar boven die in de praktijk niet goed blijken te werken. Dit kritisch met elkaar bespreken kan leiden tot aanpassingen binnen het samenwerkingsverband.”

Vinger aan de pols

Ze heeft goede ervaring met de totstandkoming van de arrangementen van haar kinderen. “Er wordt veel over je kind geschreven, dus het is belangrijk dat je als ouders daarachter staat. Wij zijn altijd actief betrokken geweest, als een verbindende factor tussen de verschillende partijen rondom ons kind. Je moet daarbij wel voor ogen houden hoe ver je kan gaan. Ik kan niet op de stoel van een ander gaan zitten. Je moet dus het vertrouwen hebben dat de ander het verder oppakt. Maar ik heb ook ervaren dat je het niet moet loslaten. Het is belangrijk om vinger aan de pols te houden en je steeds af te vragen of het werkt of niet. Het kan namelijk zijn dat je kind thuis heel anders is dan op school. Dat moet je dan vertellen. Ik voel als ouder de verantwoordelijkheid om iedere keer op tijd ergens een signaal neer te leggen. Gelukkig heb ik altijd snel en gemakkelijk contact met de begeleiders van mijn kinderen. Het gaat erom dat je met elkaar in verbinding bent.”

Appeltaart

Het is essentieel dat ouders en de professionals rondom een kind elkaar vertrouwen. “Goede samenwerking kan alleen als je vanaf het begin open bent tegen elkaar en naar elkaar luistert. Wat is er nodig, waarom en hoe bieden we dat op deze school? Het is alsof je een appeltaart bakt. De een wil met rozijnen, de ander met krenten. Dus je moet afspreken: welke appeltaart gaan we voor deze jongere bakken? En welke ingrediënten hebben we dan nodig? Daarna spreek je af: wie gaat de appeltaart bakken? Dat kan iemand alleen doen, of je kan de taken verdelen. Maar als iemand vandaag het deeg maakt en morgen worden pas de appels geschild, dan wordt het lastig. Het is dus belangrijk dat het helder is wie er aanstuurt en dat je steeds samen afspraken maakt.”

Papier en praktijk

Het is belangrijk dat de verschillende partijen continu met elkaar in verbinding zijn. “Het is en blijft maatwerk. Ook al heb je het als school op papier goed georganiseerd, dan nog moet je iedere keer bedenken of dit voor deze leerling de goede manier is. De praktijk is immers elke keer anders. Daarom is contact en overleg altijd nodig.” Dit betekent dat school en zorgprofessionals ook onderling contact kunnen hebben. “Wij hebben vanaf het begin gezegd dat de externe hulpverlener, die veel ervaring heeft, ook beschikbaar is voor de school. Zo zoeken we steeds naar mogelijkheden en kijken we positief met elkaar wat werkt.”

“Er wordt veel over je kind geschreven, dus het is belangrijk dat je daar als ouders achter staat.”

Voorwaarden

Deze ouder is positief over de samenwerking tussen de school en de (externe) zorg daaromheen. Wel onderstreept zij het belang van het continu in de praktijk beoordelen of bepaalde zorg en ondersteuning nog steeds werken. “Een jongere moet de mogelijkheid hebben om zich op een veilige manier, op zijn of haar niveau en in het eigen tempo te ontwikkelen tot wat hij wil worden. Daaromheen moeten we mensen laten aansluiten met de benodigde expertise of tools. Met de structuur die in Utrecht is opgezet, zijn de voorwaarden er om dit goed te doen. Van daaruit is er een intentie om het met elkaar zo te doen. En die intentie wordt nageleefd.”

In beweging

Kern van de structuur in het passend onderwijs is dat deze dynamisch is, binnen de grenzen die er bestaan. “De zorg rondom een jongere rust op verschillende pijlers: ouders, school, externe zorg, Sterk VO. Die pijlers moeten continu met elkaar in verbinding staan, in openheid en vertrouwen, maar wel met duidelijke doelen en afspraken. Doordat het systeem niet statisch is, zal in de praktijk de intensiteit van de pijlers kunnen verschillen. De jongere staat centraal, met daaromheen een beweging van passende ondersteuning.”

Ouder: “Goede samenwerking kan alleen als je open bent tegen elkaar en naar elkaar luistert.”

Stedelijk vo-team jeugd en gezin >

Voortgezet onderwijs en jeugdhulp in Utrecht: hoe werkt het? >

Succesfactoren onderwijs en jeugdhulp in Utrecht >

Gemeente: “Door onderwijs en zorg goed in elkaar te vlechten, kunnen we kinderen sneller helpen.” >

Jeugdhulp: “Ik hoor en zie wat er leeft op deze school en kan dat vertalen naar het buurtteam.” >

Onderwijs: “De mentor is bij ons de spil.” >

Het Nederlands Jeugdinstituut (Nji) werkt, samen met partners uit het jeugd- en onderwijsveld, al jaren aan een goede aansluiting tussen het onderwijs en de jeugdhulp. Op lokaal en regionaal niveau is die aansluiting belangrijker dan ooit sinds de transitie van de jeugdhulp en de invoering van passend onderwijs. Ze is een essentiële voorwaarde voor effectieve hulp aan kinderen en gezinnen, thuis én op school, op basis van één kind, één gezin, één plan. Dit betekent dat scholen, wijkteams en jeugdhulpaanbieders samenwerken bij de ondersteuning aan een kind en gezin. Dat intern begeleiders, schoolmaatschappelijk werkers en wijkteam-professionals elkaar gemakkelijk weten te vinden. En dat gemeenten, schoolbesturen en samenwerkingsverbanden passend onderwijs hun beleidsplannen op elkaar afstemmen. Het Nji verzamelt inspirerende voorbeelden uit de praktijk, zodat anderen relevante en werkzame elementen kunnen meenemen naar hun eigen dagelijkse praktijk.

In deze brochure leest u een beschrijving van de hulp en ondersteuning in en om het voortgezet (speciaal) onderwijs in Utrecht. Met vaste kernteams is expertise op alle belangrijke leefgebieden direct beschikbaar in de school en werken jeugd- en onderwijs-professionals nauw samen. Het stedelijk vo-team jeugd en gezin biedt gespecialiseerde gezinswerkers en ondersteunt bij de samenwerking met de achttien buurtteams in de stad. Een slimme organisatie, waarbij verschillende domeinen structureel worden samengebracht in het belang van de jongere en het gezin.

Nederlands Jeugdinstituut

Postbus 19221
3501 DE Utrecht

T 030 230 6344

E info@nji.nl
www.nji.nl

Tekst Mark Snijder

Fotografie Martine Hoving

Vormgeving Punt Grafisch Ontwerp